

Justitieombudsmannen  
Per Lennerbrant

## Kritik mot ordföranden i Kommunstyrelsen i Haninge kommun för att i strid med kravet på saklighet i regeringsformen ha kontaktat en butiksansvarig angående en protestlista som var uppsatt i butiken

**Beslutet i korthet:** En kommunstyrelseordförande kontaktade via mejl en butiksansvarig angående en protestlista som var uppsatt i butiken. Kontakten resulterade i att listan skulle tas ned. Ordföranden har uppgett att han skickade mejlet som privatperson.

JO uttalar att ordföranden har en betydelsefull position och han kan förväntas vara väl känd i kommunen. När han agerar som privatperson är det därför särskilt viktigt att han försäkrar sig om att hans handlande inte kan uppfattas på något annat sätt.

JO konstaterar att ordföranden skickade meddelandet från sin tjänstemejl under kontorstid och att det rörde en fråga som var aktuell i kommunen. Mejlet innehöll inga upplysningar eller förbehåll om att ordföranden skrev som privatperson. Meddelandet måste därför anses ha skickats i tjänsten. Syftet med meddelandet kan inte förstås på något annat sätt än som en uppmaning att ta ned listan.

JO anser att ordföranden agerat olämpligt och i strid med kravet på saklighet i regeringsformen och kritiserar honom för det.

### Bakgrund och initiativ

I början av 2025 förekom det i media och i flera klagomålsärenden till JO uppgifter om att AA, som är ordförande i Kommunstyrelsen i Haninge kommun, via sin tjänstemejl hade kontaktat en butiksansvarig och uppmärksammat denne på en protestlista på butikens föreningstavla. Kontakten ska ha resulterat i att listan togs ned.

Enligt de framkomna uppgifterna gällde protestlistan frågan om nedläggning av en skola i kommunen och listan hade satts upp på tavlan inför att grundskolenämnden skulle fatta ett inriktningsbeslut gällande skolans framtid.

JO fick del av följande mejlkonversation mellan AA och den butiksansvarige (i JO:s beslut benämnd NN). Meddelandena skickades måndagen den 20 januari 2025 mellan kl. 14:00 och 15:00.

AA skrev följande till NN.

Hej, ... [NN:s förnamn]. Jag såg att de hade satt upp ett upprop mot nedläggning av en skola på er föreningsanslagstavla. /... [AA:s förnamn]

NN svarade följande.

Ok, tack. Det tar vi ned. Inte syftet med en föreningstavla. MVH ... [NN:s för- och efternamn]

AA svarade.

Tack!

Med anledning av det som kom fram beslutade jag att i ett initiativärende utreda de närmare omständigheterna kring kontakten.

### Utredning

JO begärde att kommunstyrelsen skulle göra en utredning och besvara vissa frågor. Kommunstyrelsen uppmanades även att redovisa sin bedömning av det som kom fram.

Av kommunstyrelsens yttrande framgick bl.a. följande.

#### Upplysningar från [AA]

Kommunstyrelsen har, genom dess förvaltning, inhämtat upplysningar från [AA] om det aktuella ärendet.

[AA] bekräftar att den mejlkonversation som finns med som underlag till JO:s remiss har ägt rum. [AA] har inte haft några andra kontakter med den externa aktören i ärendet. [AA] har i övrigt lämnat följande upplysningar.

[AA] har skickat mejlet i egenskap av privatperson och det är därför enbart signerat med förnamn. Det utgår därmed inte från uppdraget som kommunstyrelsens ordförande. [AA] har noterat ett upprop mot nedläggning av en skola på butikens föreningstavla. Det är den externa aktören, efter att ha uppmärksammats av [AA], som själv anger att listan ska tas ned från tavlan.

#### Kommunstyrelsens bedömning

— — —

Kommunstyrelsen kan konstatera att mejlet till den externa aktören har skickats från ett av Haninge kommun utfärdat mejlkonto. Genom att använda den kommunala mejladressen för privat kommunikation har [AA] agerat oförsiktigt, då det inte går att utesluta att mottagaren uppfattat att mejlet har skickats inom det kommunala uppdraget. Detta gäller trots att mejlet enbart har signerats med förnamn, då det kan antas att den externa aktören är medveten om [AA:s] uppdrag som kommunstyrelsens ordförande. Kommunstyrelsen konstaterar att det är av vikt att mejl skickade från av kommunen utfärdade mejlkonton av mottagare kan förväntas ske på Haninge kommuns vägnar och inom avsändarens kommunala uppdrag. Den egna yttrandefriheten får uttryckas i privata kommunikationskanaler.

I det aktuella fallet noterar kommunstyrelsen att mejlet som [AA] har skickat enbart är en upplysning om att det sitter en lista uppsatt på en föreningstavla. Det är den externa aktören själv som anger att listan ska tas ned, då den är i strid med föreningstavlans syfte. Kommunstyrelsen kan därför inte bedöma om den externa aktören har uppfattat mejlet som ett försök till påverkan.

[AA] har tagit del av detta remissvar.

## Bedömning

Domstolar samt förvaltningsmyndigheter och andra som fullgör offentliga förvaltningsuppgifter ska i sin verksamhet beakta allas likhet inför lagen samt iakttä saklighet och opartiskhet (1 kap. 9 § regeringsformen).

Bestämmelsen omfattar inte bara hur en sak rent faktiskt har handlagts och vilka verkliga skäl som ligger bakom ett beslut eller annat handlande från en myndighet. Även hur en myndighets eller en tjänstemans agerande har uppfattats är av betydelse. Redan risken för att andra kan uppfatta att saklighet och opartiskhet inte iakttas är tillräckligt för att handlandet ska kunna anses strida mot bestämmelsen. (Se Bull och Sterzel, Regeringsformen – en kommentar, [2023, JUNO], s. 57.)

Som ordförande i kommunstyrelsen har AA en betydelsefull position och han kan förväntas vara väl känd i kommunen. När han agerar som privatperson är det därför särskilt viktigt att han försäkrar sig om att hans handlande inte kan uppfattas på något annat sätt (se JO 2014/15 s. 672, dnr 4087-2013).

AA skickade meddelandet om protestlistan från sin tjänstemejl under kontorstid. Det rörde en fråga som var aktuell i kommunen och där ett beslut var nära förestående. Mejlet innehöll inga upplysningar eller förbehåll om att AA inte skrev i tjänsten. Även om AA i yttrandet till JO uppgett att han agerat som privatperson medför de nu redovisade omständigheterna att AA måste anses ha skickat meddelandet i sin egenskap av ordförande i kommunstyrelsen. Det förhållandet att AA endast använde sitt förnamn som signatur förändrar inte den bedömningen.

Meddelandet innehåller visserligen ingen uttrycklig uppmaning att ta ned protestlistan från föreningstavlan. Sammanhanget var dock sådant att det är svårt att förstå syftet på något annat sätt. Att detta också skulle ha varit AA:s avsikt förstärks av att han uttryckte sitt tack för beskedet att listan skulle tas ned.

Det var olämpligt att AA skickade meddelandet och han har därigenom agerat i strid med kravet på saklighet i regeringsformen. För detta förtjänar AA kritik.

Ärendet avslutas.

Beslutet har fattats av JO Per Lennerbrant. Dokumentet har fastställts digitalt och har ingen underskrift.

Seniora rättssakkunniga Cecilia Melander har föredragit ärendet och byråchefen Charlotte Håkansson har deltagit i beredningen.